

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul legii privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcțiile administrative din organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcțiile administrative din organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.

La data de 19 noiembrie 2021 și 3 decembrie 2021 urmau să aibă loc alegerile pentru funcțiile administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Cadrul normativ actual care reglementează procedura de verificare candidaților pentru funcțiile de membru în Consiliul Superior al Magistraturii (în continuare – CSM) și Consiliul Superior al Procurorilor (în continuare – CSP) și în organele specializate ale acestora este unul insuficient, deoarece actualmente persoanele care candidează pentru funcțiile respective nu sunt supuse verificării din punct de vedere al integrității și al stilului și costurilor de viață.

La momentul de față, adunările generale ale judecătorilor și procurorilor, stabilite pentru 3 decembrie 2021 și respectiv 19 noiembrie 2021, nu au avut loc datorită restricțiilor legate de pandemie. Opțiunea de a organiza adunările generale ale judecătorilor și procurorilor în regim on-line nu sunt fezabile, dat fiind termenul scurt de găsire a unei soluții tehnice fiabile care ar permite atât participarea on-line, cât și exercitarea dreptului de vot în mod secret și sigur pentru judecători și procurori.

Totodată, alegerea unor membri integri în rândul judecătorilor și procurorilor în cadrul CSM, CSP și organelor specializate ale acestora este o condiție esențială pentru sporirea încrederii societății în sistemul judecătoresc, precum și pentru buna funcționare a acestor instituții.

Conform prevederilor art. 3 alin. (5) din Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și art. 66 alin. (4) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, adunările generale ale judecătorilor și procurorilor se organizează în baza hotărârilor celor două consilii.

În aceste condiții, pentru a fi posibilă organizarea eficientă a procesului de alegere a membrilor CSM, CSP organelor specializate ale acestora, sunt necesare: (1) crearea mecanismului de evaluare a candidaților de către o comisie autonomă care va verifica integritatea; și (2) stabilirea organizării adunărilor generale într-un termen util pentru a fi posibilă implementarea mecanismului.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul legii prevede modificarea următoarelor acte normative:

1. Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii;
2. Legea nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor;
3. Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
4. Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură;
5. Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

Mecanismul de evaluare a integrității candidaților la funcțiile administrative din cadrul CSM, CSP și organelor specializate ale acestora presupune crearea unei comisii specializate de evaluare a integrității în acest sens.

Reieșind din specificul activității Comisiei de evaluare, precum și din necesitatea de a exclude orice formă de control sau imixtiune în activitatea acesteia, se propune Comisia de evaluare să dispună de independență funcțională și autonomie administrativă. Astfel, se vor evita oricare imixtiuni din partea conducerii ministerului în activitatea acesteia.

Comisia de evaluare va avea în componența sa 6 membri și se va pronunța prin vot referitor la rezultatele evaluării efectuate.

Remarcăm că trei din membrii Comisiei de evaluare vor fi numiți de către partenerii de dezvoltare a Republicii Moldova, aspect care prezintă relevanță în efortul guvernamental de a spori credibilitatea direcției alese de reforme și de a asigura transparența mecanismelor propuse în vederea realizării angajamentelor asumate pe plan internațional în legătură cu reformarea domeniului justiției.

În proiect se propune ca cei trei membri ai Comisiei de evaluare, care urmează a fi propuși de către Parlament să fie repartizați între majoritatea și opoziția parlamentară în mod proporțional, reieșind din numărul de mandate parlamentare deținute. Astfel, majoritatea parlamentară urmează să propună doi membri, iar opoziția – un membru.

Potrivit prevederilor legislației ce reglementează activitatea CSM, CSP și organelor specializate ale acestora, anterior desfășurării concursurilor pentru selectarea candidaților, aceștia trebuie să depună la CSM sau, după caz, la CSP dosarul de concurs.

Prezentul proiect prevede obligativitatea de a include decizia Comisiei de evaluare în dosarul de concurs al candidaților. Astfel, instituția competentă de desemnarea membrilor în CSM, CSP și organele specializate ale acestora va sesiza Comisia de evaluare, solicitând evaluarea integrității candidaților care au aplicat la concurs.

Drept urmare a desfășurării activității sale, Comisia de evaluare va emite o decizie. Reieșind din faptul că decizia respectivă reprezintă un act administrativ, contestarea acesteia se va face conform prevederilor Codului administrativ nr. 116/2018 cu derogările stabilite în prezentul proiect.

De asemenea, se intervine în listele criteriilor conform cărora sunt selectați candidații la funcțiile administrative prin stabilirea unui nou criteriu obligatoriu – prezentarea deciziei de promovare a evaluării integrității efectuate de către Comisia independentă de evaluare.

Suplimentar, având în vedere termenii restrânși în care trebuie soluționată problema deblocării activității CSM, CSP și organelor specializate, se propune ca contestațiile deciziei Comisiei de evaluare să fie examinate de către Curtea de Apel Chișinău, în calitate de instanță sesizată în fond. În același context, proiectul prevede instituirea unor termeni restrânși pentru depunerea contestării (5 zile) și pentru depunerea recursului (5 zile).

Acești termeni restrânși de contestare sunt justificați de faptul că evaluarea integrității se efectuează în privința unor persoane care participă în „scrutine”, motiv pentru care aici urmează a fi reținute considerentele avute în vedere la consacrarea termenelor restrânși pentru procedurile de contestare similare prevăzute de Codul electoral.

Reținem că rezultatul evaluării integrității și a stilului și costurilor de viață ale candidaților la funcțiile administrative din CSM, CSP și organele specializate ale acestora **nu va avea nici un efect asupra carierei acestora în calitate de judecători sau procurori**. Evaluarea propusă prin intermediul prezentului proiect se face doar în raport cu funcția administrativă pentru care se candidează și **nu are drept scop evaluarea aptitudinilor profesionale ale candidaților**. Pe cale de consecință, mecanismul propus prin proiectul dat nu afectează garanția de independență constituțională ale judecătorilor și procurorilor, nepereclitînd în continuare exercitarea atribuțiilor candidaților judecători și procurori.

Subliniem faptul că prezentul proiect de lege nu are drept scop modificarea competențelor CSM sau CSP și nici excluderea unora din acestea. Scopul urmărit este de a asigura un echilibru dintre reprezentativitate acestora și pe de altă parte funcționalitatea minimă a lor.

Dat fiind necesitatea de a ”reseta” funcționarea CSM, CSP și organelor specializate ale acestora, propunem crearea Comisiei de evaluare pentru perioada efectuării evaluării tuturor candidaților la funcțiile administrative din organele prevăzute la art. 2 alin. (1) din proiect, care vor fi vacante la data intrării în vigoare a prezentului proiect de lege.

4. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului va implica cheltuieli suplimentare din bugetul de stat în partea ce ține de remunerarea activității membrilor Comisiei de evaluare. Proiectul prevede achitarea unei indemnizații lunare echivalente cu salariul de funcție al Judecătorului Curții Supreme de Justiție cu vechimea în muncă de pînă la 16 ani,.

Asigurarea materială a activității comisiei respective va fi asigurată din contul bugetului de stat, precum și cu suportul partenerilor de dezvoltare. Gestionarea resurselor financiare ale Comisiei de evaluare se va face de către Ministerul Justiției. Menționăm în calitate de exemple similare de gestionare a resurselor financiare Colegiul disciplinar al notarilor și Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

Calcululele detaliate ale cheltuielilor sunt reflectate în Analiza impactului de reglementare.

5. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Drept urmare a adoptării prezentului proiect nu este necesară modificarea legislației conexe. Prezentul proiect implică doar aprobarea de către Comisia de evaluare a propriului regulament de organizare și funcționare .

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative*, aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 23/201*, anunțul privind inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative*.

De asemenea, Analiza impactului de reglementare a proiectului a fost consultată cu Ministerul Finanțelor, fiind plasată pe pagina web a Ministerului Justiției la secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*. Suplimentar, proiectul legii a fost prezentat Comisiei de la Veneția pentru consultare.

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU